



**Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder**

**Forslag til vern av  
Hålandsheia, Oksåsen, Gardefjell, Digeelva  
og Øygardsmarka (utvidelse Dikeelva  
naturreservat), utvidelse av Urdvatn og  
Kallingshei, utvidelse av Øyvassheia  
naturreservat**

**Evje og Hornnes, Birkenes, Bygland, Åmli  
og Flekkefjord kommuner**

*Aust-Agder og Vest-Agder fylker*

**Utkast til verneplan for skog  
Høringsutgave april 2018**

## Innhold

Høring av verneplaner .....	3
Innledning.....	3
Naturfaglige registreringer .....	4
Verneform .....	4
Hva medfører vernet? .....	4
Forskrifter og restriksjonsnivå .....	5
Generell kommentar til verneforskriften .....	5
Inngrep .....	5
Planter .....	5
Dyreliv.....	6
Friluftsliv .....	6
Orienteringsaktivitet .....	6
Motorferdsel .....	6
Skjøtsel og forvaltningsplaner .....	7
Generelle unntaksbestemmelser .....	7
Forvaltningsmyndighet.....	7
Økonomisk erstatning .....	7
Verneprosessen.....	8
Kunngjøring – oppstart av verneprosess.....	8
Endringer etter oppstartsmelding .....	8
Sammendrag av innkomne innspill .....	8
Fylkesmannens kommentarer til innspillene.....	10
Høring og videre prosess.....	13
Beskrivelse av områdene med forslag til verneforskrifter .....	14
Hålandsheia naturreservat .....	14
Oksåsen naturreservat .....	18
Digeelva og Øygardsmarka naturreservat .....	21
Urdrvatn og Kallingshei naturreservat (utv.) .....	24
Øyvassheia (utv.) .....	28
Gardefjell .....	32

## Høring av verneplaner

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder sender med dette forslag til verneplan for opprettelse av to nye naturreservater samt utvidelse av tre eksisterende naturreservater på offentlig lokal og sentral høring. Verneplanen sendes på høring etter avtale med Miljødirektoratet.

Navn	Kommune	Areal utvidelse	Areal i daa (totalt)	Verdivurdering
Hålandsheia	Evje og Hornnes		8 300	**
Oksåsen	Flekkefjord		1 392	**(*)
Digeelva og Øygardsmarka (utv.)	Birkenes	3 282	5 592	**
Urdatn og Kallingshei (utv.)	Åmli	7 984	34 081	**
Øyvassheia (utv.)	Åmli	1 076	7 974	*
Gardefjell	Bygland		18 544	*

**Innspill til verneforslagene sendes skriftlig til Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder innen 23.05.2018.**

## Innledning

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Per 2017 er nær 2,9 % av den produktive skogen i Norge vernet (NINA Rapport 1352 – *Evaluering av norsk skogvern i 2016. Dekning av mål for skogvernet og behov for supplerende vern 2016*), og dette er langt mindre enn andre land i Europa.

Forskernes nasjonale anbefaling er at 4,6 % av det produktive skogarealet vernes. St.meld. nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Blant annet at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra en rapport fra NINA og Skogforsk ”*Evalueringen av skogvernet i Norge*” (Framstad mfl. 2002). Stortinget har videre satt seg som mål å verne 10 % skogareal. Opptrappingen av skogvernet er en viktig del av Norges bidrag for å stanse tap av biologisk mangfold.

Regjeringens arbeid med vern av skog foregår nå etter to hovedlinjer: Frivillig vern av skog og vern av skog på statens grunn. I Stortingsmeldingen blir begge strategiene trukket fram som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge.

Frivillig vern innebærer at skogeier(e) tilbyr staten vern av egen skog. Arbeidet skjer i et nært samarbeid mellom Norges skogeierforbund og miljøvernmyndighetene.

Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering er aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet så vil det bli gjennomført forhandlinger med grunneier om avgrensing, verneforskrifter og økonomisk erstatning. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Alle verneforslagene omtalt i denne verneplanen er et resultat av tilbud om frivillig vern av skog fra grunneier(e).

## Naturfaglige registreringer

Naturkvaliteter og verneverdier i de foreslåtte verneområdene er beskrevet i forbindelse med Miljødirektoratets kartleggingsprosjekt «Frivillig vern». Faktaark for alle områdene er publisert i skogdatabasen NARIN (<http://www.borchbio.no/narin/>). rapportene beskrives naturgrunnlag, vegetasjon, skogstruktur og påvirkning og det gis beskrivelse, avgrensing og en verdivurdering av kjerneområder/ nøkkelbiotoper. Verdivurderingen tar utgangspunkt i fra en rekke kriterier som urørthet, død ved, forekomst av gamle trær, variasjon, rikhet, arrondering og forekomst av sjeldne og trua arter. Verdivurderingen er foretatt etter Miljødirektoratets standardmal for vurderinger for verneområder.

For nærmere beskrivelse av områdene og de naturfaglige registreringene for hvert enkelt område, se beskrivelse av områdene på slutten av høringsdokumentet.

## Verneform

Skogområder som inngår i ordningen med frivillig vern skal normalt fredes som naturreservat, jf. naturmangfoldloven § 37. Fylkesmannen mener at naturreservat er den mest aktuelle verneformen for det området som er tilbudt for vern. Området tilfredsstillter etter vår vurdering vilkårene i naturmangfoldloven (nml.) § 37 om områder som kan vernes som naturreservat. Verneformålet i de foreslåtte naturreservater bygger på at det i størstedelen av områdene skal skje en fri utvikling. En fri utvikling innebærer at de naturlige økologiske prosessene i skogen skal kunne finne sted uforstyrret.

## Hva medfører vernet?

Ved vern av skog som naturreservat legges det vekt på at det er hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes. Verneformålet innebærer at det skal skje en naturlig utvikling dvs. at de naturlige økologiske prosessene uforstyrret skal kunne finne sted i området.

Et vernevedtak vil på grunn av verneformålet få konsekvenser for bruken og hvilke aktiviteter som kan foregå i området. Alle tiltak som kan føre til endringer i naturmiljøet vil være forbudt. Skogsdrift, skogskjøtsel, uttak av ved, nydyrking og lignende aktiviteter samt oppføring av bygninger vil ikke være tillatt. En del tiltak vil være søknadspliktige. I fellesskap vil søker og forvaltningsmyndighet ofte komme fram til løsninger som gjør at det ønskede tiltaket kan gjennomføres uten å komme i konflikt med verneformålet. For enkelte søknadspliktige tiltak kan det gis tillatelser som gjelder for flere år om gangen. Tradisjonelle

friluftslivsaktiviteter som vanlig ferdsel til fots og på ski, jakt og plukking av bær og sopp vil kunne foregå som tidligere.

## **Forskrifter og restriksjonsnivå**

Fylkesmannen har utarbeidet et forslag til verneforskrift for hvert enkelt verneområde. Her er det forsøkt å gjøre tilpasninger i samsvar med de opplysningene vi har fått om brukerinteressene i området etter kunngjøring om oppstart av arbeidet med verneplanen. Nye forhold som blir kjent om det enkelte verneområde og uttalelser som kommer inn i forbindelse med den sentrale høringen kan føre til at det blir gjort ytterligere tilpasninger av verneforskriften etter høringsperioden er utløpt. Det er derfor av stor betydning at høringsinstansene kommer med innspill til den aktuelle verneforskriften. Mulighet for justering av verneforskriften må vurderes opp mot hensynet til verneformålet i hvert enkelt tilfelle.

## **Generell kommentar til verneforskriften**

Den lokale verneforskriften gir en nøyaktig oversikt over hva vernet innebærer med hensyn til hvilke tiltak og aktiviteter som kan gjennomføres i verneområdet. Nedenfor gis det noen generelle kommentarer til forskriften.

### **Inngrep**

Verneforskriftene legger opp til at gjennomføring av tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Bestemmelsen inkluderer anlegg av ulike slag (midlertidige og faste), men også andre typer tiltak som uttak og oppfylling av masse, henleggelse av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Det er ikke tillatt å føre opp nye bygg som for eksempel hytter eller jaktbuer i reservatene. Vedlikehold av anlegg som er i bruk på fredningstidpunktet er tillatt. Anlegg viser her til eksisterende skogsbil/traktorveier med mer.

Gjennom verneprosessen vil Fylkesmannen vurdere hvilke stier og traktorveier som skal kunne vedlikeholdes. Disse vil bli avmerket i vernekartet. For at eldre traktorveier skal kunne vedlikeholdes må de ha et lovlig og reelt bruksformål utover uttransport av felt storvilt. Fylkesmannen minner om at traktorveier som regel er anlagt i forbindelse med drift av skogen. Ved et vern av området vil skogsdrift ikke være tillatt og behovet for å vedlikeholde denne type drifteveier faller derfor ofte bort.

Det bemerkes at plan- og bygningslovens (pbl.) bestemmelser vil gjelde i tillegg til bestemmelsene i verneforskriften, men at det ikke kan gis tillatelser utover det som er tillatt etter vernereglene.

### **Planter**

Vernebestemmelsene legger opp til en generell plantelivsfredning som inkluderer all vegetasjon i de aktuelle reservatene. Det er heller ikke tillatt å så eller plante trær og annen vegetasjon. Plukking av bær og matsopp er fremdeles tillatt som før og det vil også være tillatt å gjøre opp bål dersom en samler små tørrkvist eller benytter seg av medbrakt ved.

Dersom plukkhogst inngår som nødvendig skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene, vil dette være tillatt.

## **Dyreliv**

Det er lagt opp til en generell fugle- og dyrelivsfredning i naturreservatene. Det er likevel åpnet opp for jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.

## **Friluftsliv**

Ferdsl til fots og på ski i verneområdet er tillatt. Ut fra en generell vurdering av faren for forstyrrelser og slitasje på markvegetasjonen, er sykling, ridning og bruk av hest og kjerre forbudt utenom på stier og veier som er markert på kartet.

Det er heller ikke tillatt å bruke naturreservatene til idrettsarrangementer eller større arrangementer. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til at enkelte større arrangementer kan gjennomføres i reservatene. Noen få telt eller en skoleklasse anses ikke å være større arrangement. Verneforskriften har en spesifisert dispensasjonsbestemmelse i § 7, punkt 4 som viser til at tilretteleggingstiltak og bruk av reservatene for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter kan tillates etter søknad dersom det ikke er i strid med vernevedtaket.

Gjennomføring av en ordinær befarings med en skoleklasse som ikke krever noe nærmere tilrettelegging vil ikke være søknadspliktig, jf. vurderingen over.

Dersom det over tid viser seg at tillatt ferdsel er i strid med verneformålet, kan Miljødirektoratet, ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av reservatene. Utarbeidelse og eventuell innføring av en slik forskrift følger forvaltningslovens regler.

## **Orienteringsaktivitet**

Det er utarbeidet orienteringskart for området i regi av orienteringsgruppa i Birkenes Idrettslag og området benyttes til orientering i dag. I den foreslåtte utvidelsen av Dikeelva naturreservat, har Fylkesmannen valgt å åpne for at området kan brukes til ulike orienteringsaktiviteter, herunder trening, turorientering samt arrangementer med inntil 200 deltakere. Dette følger av §4 f). Dersom det skal avholdes orienteringsløp med et antall deltakere som overskrider 200, må det søkes forvaltningsmyndigheten om dispensasjon fra verneforskriften.

## **Motorferdsel**

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel i naturreservater forbudt. Tradisjonelt er en stor del av verneområdene benyttet i forbindelse med storviltjakt (elg), og det kan derfor være aktuelt med tilpasninger av verneforskriften med hensyn til uttransport av felt elg/hjort på eksisterende traktorveier og i terrenget generelt. I rene skogområder med liten fare for at det skal oppstå kjøreskader, foreslås det et generelt unntak i verneforskriften om at lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget kan benyttes dersom det er nødvendig.

Det vil også kunne oppstå et behov for bruk av motorkjøretøy i forbindelse med nødvendig vedlikehold på eksisterende traktorveier som går gjennom det foreslåtte verneområdet. Verneforskriften åpner for at motorferdsel på eksisterende traktorveier i forbindelse med nødvendig vedlikehold kan tillates. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med vedlikehold på eksisterende bygninger som er i bruk på vernetidspunkt er også tillatt.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag gjelder i tillegg til disse bestemmelsene, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter. Det kan være tilfeller hvor det også må innhentes tillatelser etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Verneforskriften endrer ikke grunneieres rett til å nekte/regulere motorferdsel på egen grunn.

### **Skjøtsel og forvaltningsplaner**

Verneformålet i de aktuelle naturreservatene er knyttet opp mot å frede alt naturlig plante- og dyreliv i området. Området skal i størst mulig grad sikres fri utvikling uten inngrep.

Gjennomføring av skjøtsel er derfor kun unntaksvis nødvendig for å oppfylle verneformålet. Det registrerte artsmangfoldet i det foreslåtte verneområdet er i hovedsak ikke knyttet opp mot kulturbetingete eller kulturbegunstigede naturtyper og skjøtselsbehovet vurderes derfor totalt sett som relativt lite. For å opprettholde verneverdiene kan det være nødvendig å gjennomføre skjøtsel, eksempelvis uttak av fremmede treslag, og det åpnes derfor også for dette i verneforskriften.

I utkast til verneforskrift åpnes det for at det kan utarbeides forvaltningsplan for reservatene.

Etter et eventuelt vedtak om fredning av området som er foreslått i dette verneplanutkastet, vil områdets grenser bli merket i marka med standardiserte grensemerker og skilt. Det kan også bli satt opp tavler med utfyllende informasjon om naturverdier samt gjeldende verneforskrifter og avgrensning av området. Det vil bli opprettet oppsynsordninger for verneområdet.

### **Generelle unntaksbestemmelser**

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. nml. § 48. Fylkesmannen påpeker at «*vesentlige samfunnsinteresser*» forstås som tiltak av nasjonal betydning.

### **Forvaltningsmyndighet**

Fylkesmannen har tradisjonelt vært tillagt forvaltningsansvaret for verneområder i Norge. Det foregår en prosess hvor kommunene er tilbudt forvaltningsmyndigheten over visse typer verneområder innen kommunens grenser. Hvem som vil bli forvaltningsmyndighet for de aktuelle naturreservatene vil bli endelig bestemt av Miljødirektoratet etter at vernevedtaket er fattet.

### **Økonomisk erstatning**

Etter reglene i naturmangfoldloven (jf. §§ 50 og 51) har eiere og rettighetshavere til eiendom som blir fredet som naturreservat krav på erstatning for økonomisk tap som følge av vernevedtaket. Arbeidsformen frivillig vern innebærer at det forhandles om avtaler med de berørte grunneierne før vernesaken sendes på høring. Det jobbes med å forhandle frem avtale med berørte grunneierne som har tilbudt areal for frivillig vern i dette området. Avtale om erstatningssum vil være på plass før det fattes endelig vedtak om vern av området. Når erstatningssummen er avtalt, vil denne bli utbetalt kort tid etter at det er fattet vernevedtak i statsråd.

# Verneprosessen

## Kunngjøring – oppstart av verneprosess

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder meldte oppstart på verneprosessen for de seks foreslåtte skogvernområdene 26.01.2018. Det ble sendt ut brev til grunneierne, kommunene, Aust-Agder fylkeskommune, Vest-Agder fylkeskommune, Statens Vegvesen, Agder Energi samt andre aktuelle lokale lag og foreninger. Melding om oppstart av verneplanarbeidet ble annonsert i Agderposten, Fædrelandsvennen, Avisen Agder, Åmliavisa og Setesdølen. Det kom inn sju innspill til oppstartsmeldingen.

## Endringer etter oppstartsmelding

*Hålandsheia* – etter dialog mellom tilbyder av areal for vern på gnr/bnr 52/9 og grunneier på hytteeiendom på gnr/bnr 52/21 ved Ljosevannet, er det lagt inn et område i vernekartet der det åpnes for å felle trær til ved. Fylkesmannen vurderer dette til ikke å være i konflikt med verneverdiene.

Fylkesmannen foreslår å endre navn fra Dikeelva naturreservat til Digeelva og Øygardsmarka naturreservat. Bakgrunnen for dette er at den foreslåtte utvidelsen medfører at reservatet ikke lenger utelukkende er knyttet til Dikeelva, men at det også blant annet omfatter et stort areal med barskog og gammel edelløvsskog. Det fremgår også av dagens kartverk at skrivemåten er endret fra Dikeelva til Digeelva. Dette samsvarer også med lokal uttale av navnet. Etter innspill fra orienteringsgruppa i Birkenes IL er det også åpnet for at orienteringsaktiviteter som foregår i området i dag, kan fortsette. Fylkesmannens vurdering knyttet til denne endringen finnes under «*Generell kommentar til verneforskriftene*» og under Fylkesmannens kommentar til innspillet lenger ut i høringsdokumentet.

Grunneiere på to eiendommer innenfor Gardefjell naturreservat har valgt å trekke seg fra videre verneprosess. Dette innebærer tap av to kartlagte kjerneområder og at området er blitt noe redusert i størrelse. Totalt areal for naturreservatet det nå jobbes videre med er på 18 544 daa. Fylkesmannen mener at områdets størrelse og grad av urørthet, at det fanger opp en større registrert A-lokalitet med gammel barskog i sør samt tre registrerte kjerneområder oppfyller kriteriene for vern selv om området kun er verdisatt som lokalt verneverdig (\*). Det er gjennomført en endring i vernekartet, der tidligere sti fra Hæringsstøylene til Kvipt er lagt inn.

Det er gjort enkelte justeringer i verneforskriften for Øyvassheia naturreservat knyttet til motorferdsel. Nødvendig motorferdsel på eksisterende skogsbilvei til Tjønnestøyl er inkludert som et generelt unntak i verneforskriften. Videre er bestemmelsen om at nødvendig motorferdsel til eksisterende hytte på Listøyl tatt ut. Bakgrunnen for dette var at grunneier ikke ønsker å legge til rette for skuterløype på sin eiendom og at grunneierne ved Listøyl har mulighet til å bruke eksisterende skutertrasé fra Tovdal for å komme inn til området.

## Sammendrag av innkomne innspill

Innspillene som kom inn til oppstartsmeldingen er sammenfattet og vurdert nedenfor. To av de innkomne innspillene, fra Aust-Agder fylkeskommune, seksjon for kulturminnevern og fra



Bygland kommune gjelder Gardefjell. Dette området er ikke kommet med i denne høringsrunden og innspillene gjengis derfor ikke.

**Agder Energi Nett** har innspill knyttet til ivaretagelse av sitt anlegg (høyspent luftnett) innenfor Hålandsheia naturreservat. Det pekes på at Agder Energi Nett fortsatt må ha mulighet til å gjennomføre vedlikehold, eksempelvis utskifting av mastepunkt mm. og at muligheten for motorisert ferdsel i forbindelse med slikt vedlikehold opprettholdes selv om området vernes. Det minnes også om at spenningsnivået for ledningsanlegg ikke må vises i vernekart.

**Birkenes II – Orienteringsgruppa** sitt innspill gjelder den foreslåtte utvidelsen av Dikeelva naturreservat. O-gruppa ser positivt på at området vernes, med har innspill knyttet til orienteringsaktivitet i området. Det foregår både trening og andre arrangementer i området, samtidig som dette inngår i et eksisterende orienteringskart for «*Vestre Mollestad*». Det har tidligere vært avholdt arrangementer med inntil 200 deltakere i området uten at dette har medført varige spor i terrenget. Slike arrangementer avholdes vanligvis hvert 3-4 år. O-gruppa ønsker at det skal fremgå av verneforskriften at pågående orienteringsaktivitet, inkludert gjennomføring av arrangementer, skal kunne tillates også etter at området er vernet. All bruken av området til orientering skjer innenfor rammen av VDG-avtalen (Avtale om retningslinjer for o-idrettens forhold til naturmiljø og rettighetshavere) som Norges Orienteringsforbund har laget i samarbeid med relevante departement og rettighetshavere. Den foreslåtte utvidelsen av Dikeelva naturreservat beskrives som et terrengområde med nærhet til Birkeland sentrum. Beliggenheten gjør at o-gruppa kan tilby barn og unge et sportslig opplegg uten å være avhengig av biltransport og at dette må vektlegges i et miljøperspektiv. Avslutningsvis ber o-gruppa om tilbakemelding på hvilke konsekvenser et vern av området vil få for gruppas aktivitet og om de eventuelt må søke om tillatelser for å gjennomføre sine aktiviteter.

**Forum for natur- og friluftsliv Agder** mener at skogvern kan være et godt virkemiddel for å sikre biologisk mangfold og ønsker et vern velkommen. De ber om at verneforskriftene for de foreslåtte naturreservatene utformes på en måte som gir minst mulig konflikt mellom natur- og friluftslivsinteresser. Opprettelse av naturreservat bør ikke være til hinder for jakt og utøvelse av enkelt friluftsliv. I forbindelse med utvidelsen av Dikeelva naturreservat stilles det spørsmål om det har vært kontakt med grunneiere langs bekken i Øygardsmarka vest for den foreslåtte utvidelsen. Området består av en bekkeløft der skogen består av gammel gran med et relativt høyt innslag av stående og liggende død ved. Det ser ut til at området kan ha et potensial for interessante artsfunn, men at området fremstår som dårlig kartlagt.

I forbindelse med vern av Gardefjell naturreservat pekes det på at sti fra Hæringsstøylen ved Hovatn via Vestre Kile til Kvipt har vært merket tidligere og at verneforskriften bør åpne for at denne stien merkes på nytt.

**Åmli kommune** har innspill til utvidelsen av Øyvassheia og Urdvatn/Kallingshei naturreservat. Det bemerkes at det ikke foreligger informasjon om naturfaglige registreringer i utvidelsesområdet for Urdvatn/Kallingshei. For øvrig påpeker kommunen at foreslått utvidelse av Urdvatn/Kallingshei vil bidra til en bedre arrondering av området, særlig i

området rundt Barlindtjønn naturreservat. Skogbruksinteressene i området er ikke vurdert som spesielt store i området da andelen produktiv skog er liten og det meste ligger over verneskoggrensa. Kommunen stiller spørsmål ved et område på vestsida av Lyngvatn ikke burde vært omfattet av verneforslaget. Dette området ligger nær vei, men det er usikkert hvor lett tilgjengelig skogen er. Kommunen ønsker en befaring i forbindelse med høringen for å vurdere området.

For utvidelsen av Øyvassehaia vises det til at denne har fått lokal verneverdi (\*) i rapporten fra BioFokus, men regional verdi (\*\*) i oppstartsmeldingen, at området får dårlig uttelling på naturkvaliteter samt at det ikke vil kunne bidra til å oppfylle mangler i skogvernet. Området er viktig skogbruksmessig da det ligger skogsbilveier langs nordsiden av teigen og at denne består av en høy andel produktiv skogsmark. På bakgrunn at det store omfanget av vernet skog i Åmli kommune, konflikt med skogbruk i området og at dette har svake miljøkvaliteter stiller kommunen spørsmål ved om området bør tas med på høring.

**Bygland kommune** sitt innspill gjelder foreslått vern av Gardefjell naturreservat. Området ligger langt fra bilvei og vanskelig tilgjengelig for skogsdrift. Et vern vil derfor ha liten innvirkning på framtidig tilførsel av tømmer til lokale sagbruk, biobrenselanlegg mm. i Setesdal og Fyresdal. Kommunen påpeker at eiere av gårdsbruk og hytter på Vestre Kile søker om motorferdsel med snøscooter fra Birtedalen i Fyresdal kommune. Fyresdal kommune gir tillatelse til motorferdsel inn til kommunegrensa ved Grøssæ, mens Bygland kommune gir videre fra kommunegrensa og inn til Vestre Kile. Kommunen er kritisk til at foreslått vernegrense går langs vestsiden av Grøssæ og ikke følger kommunegrensa, da dette vil innebære at Bygland kommune etter et vern vil måtte behandle motorferdselssøknader fra kommunegrensa på Grøssæ og inn til vernegrensa. Kommunen mener det må innarbeides tilpasninger i verneforskrifta med tanke på motorferdsel med båt med påhengsmotor og snøskuter.

**Aust-Agder fylkeskommune, seksjon for kulturminnevern** peker på at det er registrert flere kulturminner i det foreslåtte verneområdet på Gardefjell i Bygland kommune. Dette gjelder både fredete kulturminner fra før 1537 og etterreformatoriske kulturminner. Området innehar funn fra steinalder og frem til moderne tid. Denne variasjonen viser at området har en stor kulturhistorisk betydning fra anslagsvis år 5000 f.Kr og fram til 1950-tallet. Fylkeskommunen ønsker at det skal fremgå av høringsdokumentet at området er av stor kulturhistorisk betydning og at en sikring av området gjennom frivillig skogvern i tillegg til kulturminneloven vil være positivt.

**Vest-Agder fylkeskommune** sitt innspill gjelder opprettelse av Oksåsen naturreservat og etablering av ny E39 fra Lyngdal Vest – Sandnes. Det fremgår av planprogrammet for ny kommunedelplan for den aktuelle strekningen, at et alternativ til veitrase vil kunne berøre foreslåtte Oksåsen naturreservat. Alternativet til veitrase er foreslått med tunnel under Oksåsen, med tunnelutslag øst for Stemmetjødn nord for Selura. Dersom dette alternativet velges, vil dette kunne komme i konflikt med verneområdet.

## **Fylkesmannens kommentarer til innspillene**

### ***Agder Energi Nett***

Agder Energi Nett ber om at et vern av Hålandsheia naturreservat ikke må medføre ulemper for deres drift av anlegg som går gjennom området. I forslag til verneforskrift fremgår det av de generelle unntakene fra vernebestemmelsene § 4 e) at drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall av eksisterende energianlegg skal være tillatt. Det vil også være tillatt med oppgradering/fornyelse av eksisterende energianlegg for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet, jf. §4 f). Det fremgår videre av § 6 d) – generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene at nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på eksisterende energianlegg er tillatt, forutsatt at det sendes melding til forvaltningsmyndigheten i etterkant. Forslag til verneforskrift legger også til rette for at det etter søknad kan åpnes for nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energianlegg, og oppgradering og fornyelse av energianlegg, jf. § 7 f). På bakgrunn av de nevnte vernebestemmelsene mener Fylkesmannen at forslag til verneforskrift ivaretar Agder Energi sitt behov for drift og nødvendig vedlikehold av ledningsnettet som går gjennom Hålandsheia naturreservat.

### ***Birkenes IL – Orienteringsgruppa***

Fylkesmannen mener at en videreføring av allerede pågående orienteringsaktivitet, inkludert orienteringsløp med inntil 200 deltakere hvert 3.-4. år, ikke vil representere noen reell trussel overfor verneverdiene i området. Det understrekes imidlertid at det, ved utlegging av poster til større orienteringsløp, er ønskelig at antall poster innenfor naturreservatet begrenses og at det utarbeides en evalueringsrapport i etterkant. Det forutsettes videre at orienteringsgruppa har årlig kontakt med forvaltningsmyndigheten/fylkesmannens miljøvernavdeling i tråd med punkt 2.2 i «Avtale om retningslinjer for o-idrettens forhold til naturmiljø og Rettighetshavere». Det er innarbeidet en bestemmelse i forslag til verneforskrift som Fylkesmannen mener sikrer at pågående orienteringsaktivitet i området skal kunne fortsette som før, jf. § 4 f). Dersom verneforskriften blir vedtatt slik den er foreslått nå, innebærer dette, utover årlig kontakt med forvaltningsmyndighet/fylkesmannens miljøvernavdeling, at det kun må søkes om dispensasjon fra vernebestemmelsene dersom det skal avholdes orienteringsløp med over 200 deltakere og dersom det eventuelt blir aktuelt med gjennomføring av andre tiltak innenfor det foreslåtte naturreservatet.

### ***Forum for natur- og friluftsliv, Agder***

Fylkesmannen mener verneforskriftene for de foreslåtte områdene er utformet på en slik måte at både hensynet til bevaring av verdifullt naturmangfold og friluftsliv er ivaretatt. Friluftsliv kan foregå som før i alle områdene. Dette gjelder også for stor- og småviltjakt. Det er imidlertid satt noen begrensninger med tanke på uttak av felt storvilt; at dette må skje ved bruk av lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, jf. § 6 b). Videre gjelder det generelt at alle stier som er i bruk på vernetidspunkt fremdeles kan vedlikeholdes, merkes og ryddes.

Når det gjelder merknaden knyttet til Dikeelva naturreservat, har en del av området det vises til vært vurdert i verneprosessen og er tatt med i forslag til utvidelse av det eksisterende naturreservatet. Dette gjelder området øst for Øygarmsmarka på gnr/bnr 32/1, sørøst i området. Når det gjelder bekkekløften det vises til har dette området ikke vært konkret vurdert i prosessen. Området er, som FNF-Agder også viser til i innspillet sitt, påvirket av hogst, og Fylkesmannen mener derfor at verneverdiene i området mest sannsynlig også vil være små.

Fylkesmannen åpner for at tidligere merket sti fra Hæringsstøylen til Kvipt, kan merkes opp igjen i den traseen som ligger innenfor foreslått verneområde. Stitraseen er tegnet inn på nytt forslag til vernekart, og det følger av forslag til verneforskrift § 4 f) at denne kan merkes.

### ***Åmli kommune***

Det medfører ikke riktighet at det ikke foreligger resultater fra naturfaglige registreringer i det aktuelle utvidelsesområdet for Urdvatn og Kallingshei naturreservat. Naturfaglige registreringer ble gjennomført i 2016, og faktaark med verdisetting og vurdering av verneverdier finnes tilgjengelig i lokalitetsdatabasen for skogområder som Fylkesmannen viste til i oppstartsmeldingen. I innspillet fra kommunen stilles det spørsmål om hvorvidt et område på vestsida av Lyngvatn bør tas ut av forslaget til nytt naturreservat. Fylkesmannen ønsker ikke å utelate dette området fra forslaget til vern av nytt naturreservat. I denne vurderingen legges det vekt på grunneiers ønske om vern og at det aktuelle området er registrert som et kjerneområde med gammel lauvskog, hovedsakelig gammel osp samt gammel granskog. Det er også i denne østvendte lisa ned mot Lyngvatn at vi finner de største verneverdiene i utvidelsesområdet. Det aktuelle området representerer, slik vi ser det, også en fornuftig utvidelse i tilknytning til eksisterende Barlindtjørn naturreservat.

Når det gjelder kommunens bemerkning om at utvidelsen av Øyvassheia er gitt for høy verneverdi i oppstartsmeldingen er dette riktig, og verdivurderingen i høringen er derfor justert ned i tråd med resultatene fra de naturfaglige registreringene. Fylkesmannen har forståelse for at kommunen stiller spørsmål hvorvidt området bør vernes, gitt den store andelen vernet skog i Åmli kommune, at området innehar verdier knyttet til skogbruk og at det ikke vil bidra vesentlig til oppfylling av mangler ved skogvernet nasjonalt. Vi mener likevel at området er et godt egnet supplement til eksisterende naturreservat, da det innehar kvaliteter knyttet til eldre høyproduktiv granskog samt en relativt stor forekomst av osp. Grunneiers ønske om vern er også vektlagt ved vurderingen av foreslått utvidelse. I denne sammenheng bemerker vi også at vi har avslått vern av relativt store tilbudte arealer sør for eksisterende verneområdet, der de naturfaglige registreringene viste at verneverdiene var svært små.

### ***Bygland kommune***

Innspillet var i hovedsak knyttet til håndtering av søknader om motorferdsel inn til/gjennom det foreslåtte verneområdet på Gardefjell. Det er vanlig praksis ved utforming av vernekart at vernegrensa skal følge vannkant der ikke hele innsjøen inngår i verneområdet. I tillegg vil det være betydelig flere eiendommer med bruksrettigheter i Grøssæ enn de som har tilbudt sine

skogområder for vern i Bygland kommune. Fylkesmannen ser at foreslått vernegrense innebærer at søknader om motorferdsel på/over Grøssæ fra kommunegrensa mot Fyresdal til vernegrensa må saksbehandles i Bygland kommune, men finner det ikke hensiktsmessig å utvide vernegrensa som foreslått i innspillet.

#### ***Aust-Agder fylkeskommune, seksjon for kulturminnevern***

Fylkesmannen innarbeider i områdebeskrivelsen av Gardefjell at dette er et område av stor kulturhistorisk betydning.

#### ***Vest-Agder fylkeskommune***

Fylkesmannen uttalte seg til melding om oppstart av kommunedelplanarbeid og høring til planprogram for ny E39 på strekningen Lyngdal Vest – Sandnes i brev av 28.04.2017. I innspillet påpekte vi at det var gjennomført naturfaglige registreringer i området Oksåsen og at dette området i etterkant ble verdsatt som nasjonalt verneverdig (\*\*). Forslaget som nå foreslås vernet er noe mindre enn det som ble kartlagt, men i sør ligger en betydelig del likevel innenfor planområdet for ny E39. Fylkesmannen har vært i dialog med Statens Vegvesen i etterkant av vårt høringsinnspill til planarbeidet for ny E39. Vår oppfatning var da at det ikke ble vurdert som spesielt problematisk at det foreslåtte verneområdet ligger innenfor planområdet for ny vegtrasé. I Vest-Agder målestokk er en så høy verdisetting som Oksåsen har oppnådd sjelden på grunn av tidligere tiders avvirkning. Oksåsen innehar betydelige gammelskogsverdier og verdier knyttet til rik edelløvskog. Området vil også bidra nasjonalt til å dekke opp prioriterte mangler ved skogvernet i Norge. Fylkesmannen mener derfor det er riktig å gå videre med prosessen for å vern av Oksåsen.

## **Høring og videre prosess**

Formålet med høringen er å kaste lys over mulige konflikter knyttet til ulike interesser som kan bli påvirket av verneplanen. Fylkesmannen ønsker spesielt innspill fra grunneiere på bestemmelser i verneforskriftene som gjelder motorferdsel, stier som er i bruk, eksisterende bygninger som bør merkes av på vernekart mm. Etter høringen vil høringsuttalelsene bli vurdert i forhold til konfliktgrad og mulige løsninger for området. Fylkesmannen vil så sende sin tilråding om vern av området til Miljødirektoratet, inkludert en oppsummering av høringsuttalelsene og forslag til eventuelle endringer. Basert på etterfølgende anbefaling fra Miljødirektoratet vil deretter Klima og miljødepartementet legge planen fram for regjeringen som avgjør endelig utfall av verneforslaget.

# Beskrivelse av områdene med forslag til verneforskrifter

## Hålandsheia naturreservat

Området ligger på heia sør for Bjorvatnet, Kleveland og Lislevatn, ca. 6-11 km øst for Evje sentrum. De naturfaglige kartleggingene i området ble gjennomført i 2016 og viser fire avgrensede kjerneområder, alle som gamle ospeskog. Totalt sett er furu dominerende treslag, men gran, bjørk, eiker og osp er også vanlig. I mindre grad inngår rogn, mens selje, eik og hassel opptrer sparsomt.

Nesten hele arealet består av såkalt gammelskog, men snittalderen varierer betydelig og er i visse parti relativt lav. Området mellom Krokvatna og Orreleikmyra (mellom Hålandsheia og Rysshei) skiller seg litt positivt ut ved å omfatte den jevnt over eldste og mest produktive gammelskogen for området som helhet. Dominerende aldersklasse for furuskogen er typisk 100-130(-150) år. Antallet påviste rødlistearter i området er relativt lavt med 4 arter. Disse er først og fremst tilknyttet osp, men enkelte er også tilknyttet furu og bergvegg/bekkekløfter.

Områdets fremste kvaliteter er knyttet til relativt rik forekomst av gammel osp, større partier med relativt gammel og storvokst furuskog med innslag av gamle trær over 200 år samt at Hålandsheia fremstår som et stort sammenhengende skoglandskap nesten uten nyere hogstingrep og få tyngre tekniske inngrep. Området er godt arrondert.

Hålandsheia er vurdert som regionalt verneverdig (\*\*\*) og vil bidra til å oppfylle viktige mangler i skogvernet innenfor lavlandsskog og boreal løvblandingsskog, herunder ospeskog.

## Forskrift for Hålandsheia naturreservat, Evje og Hornnes kommune, Aust-Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjon .....med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

### § 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et stort og sammenhengende skog- og myrområde med villmarkspreget på et relativt lavt høydelag. Området har rike forekomster av gammel osp og store partier med gammel og til dels storvokst furuskog med kontinuitetselement representert ved over 200 år gamle trær.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

### § 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Evje og Hornnes kommune: 48/1, 48/2, 48/6, 48/9, 52/1, 52/4, 52/7, 52/9, 52/10, 52/36, 72/1, 72/2, 72/3.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 8 300 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Evje og Hornnes kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

### **§ 3. (vernebestemmelser)**

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

### **§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)**

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier, traktorvei og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall av eksisterende energianlegg.
- g) Oppgradering/fornyelse av eksisterende energianlegg for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.
- h) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt i samsvar med gjeldende lovverk.
- i) Beiting
- j) Utsetting av saltstein.
- k) Høgst av ved til hytte innenfor avmerket område ved Ljosevatnet.

### **§ 5. (regulering av ferdsel)**

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier eller traseer avmerket på vernekartet, er bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt.

### **§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)**

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings og

oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- d) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på eksisterende energianlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

### **§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)**

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Oppsetting av gjerde i forbindelse med beiting.
- f) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energianlegg, og oppgradering og fornyelse av energianlegg.
- g) Motorferdsel for nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til hytter. Transport skal fortrinnsvis skje på snødekt mark.
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d, e og j , og § 7 a, b og e.

### **§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)**

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

### **§ 9. (skjøtsel)**

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan foreta tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

### **§ 10. (forvaltningsplan)**

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

### **§ 11. (forvaltningsmyndighet)**

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.



**§ 12. (ikrafttredelse)**

Denne forskriften trer i kraft straks.

## Oksåsen naturreservat

Det foreslåtte verneområdet ligger ca. 5 km nord-nordvest for Flekkefjord sentrum. Området som har vært kartlagt i forbindelse med frivillig vern er stort, ca. 4000 daa. Naturreservatet som nå foreslås opprettet er noe mindre, på 1 392 daa. Det har vært gjennomført naturfaglige registreringer i området i flere omganger (i 1994 og 1997) og det er dokumentert at området innehar betydelige verneverdier knyttet til rik edelløvskog og gammel edelløvskog.

Furu er vanligste treslag, og dominerer alle fattige heiområder. Eik er vanlig i hele området, men er særlig framtrædende i SV, hvor det finnes godt utviklet eikeskog, både av fattig (blåbær) og rik (lavurt) type. Den største treslagsmosaikken finnes i skredjordsområdet under stupet på Oksåsen, hvor lind dominerer i flere partier og alm, ask og hassel er godt representert. Noen eksemplarer av barlind ble også notert i dette området. Lind og alm finnes også spredt noen flere steder i SV. Området er preget av skog som har vært under fri utvikling i flere generasjoner. De rike løvskogspartiene i SV har en variert skogstruktur med svært mange grove edelløvtrær. Her finnes mye høystammet lind og eik med brysthøydiameter på mellom 50 og 60 cm.

En større del av området er artsfattig og med nokså lavt potensial for særlig sjeldne eller kravfulle arter. I sterk kontrast til dette er den sørvestlige delen av området svært rik, med flere påviste sjeldne og kravfulle arter og dessuten stort potensial for flere interessante funn. Ikke minst gjelder dette kravfulle insektarter.

Oksåsen er vurdert som regionalt til nasjonalt verneverdig (\*\*(\*)). Området oppfyller følgende prioriterte mangler ved skogvernet i Norge: (i) ”gjenværende, forholdsvis intakte områder av lavereliggende skog i (.....) boreonemoral sone” og (ii) ”gjenværende, forholdsvis intakte forekomster av rike skogtyper som edellauvskog,..(.....)”. Området bidrar betydelig til oppfyllelse av mangler da det inneholder stort areal lavtliggende skog og et stort kjerneområde med rik edelløvskog. Forskrift for Oksåsen naturreservat, Flekkefjord kommune, Vest-Agder

### **Forskrift for Oksåsen naturreservat, Flekkefjord kommune, Vest-Agder**

Fastsatt ved kongelig resolusjon .....med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

#### **§ 1. (formål)**

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av alm-lindeskog og lågurt-eikeskog. Området innehar også verneverdier knyttet til forekomster av svært gamle styvingstrær samt gamle hule trær. Området har et rikt artsmangfold og mange rødlistearter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

#### **§ 2. (geografisk avgrensning)**

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Flekkefjord kommune: 82/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 1 392 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Flekkefjord kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

### **§ 3. (vernebestemmelser)**

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplystingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

### **§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)**

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier, traktorvei og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt i samsvar med gjeldende lovverk.
- g) Beiting
- h) Utsetting av saltstein.

### **§ 5. (regulering av ferdsel)**

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier eller traseer avmerket på vernekartet, er bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt.

### **§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)**

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

#### **§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)**

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Oppsetting av gjerde i forbindelse med beiting.
- f) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d, e og h, og § 7 a, b og e.

#### **§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)**

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

#### **§ 9. (skjøtsel)**

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan foreta tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

#### **§ 10. (forvaltningsplan)**

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

#### **§ 11. (forvaltningsmyndighet)**

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

#### **§ 12. (ikrafttredelse)**

Denne forskriften trer i kraft straks.

## **Digeelva og Øygardsmarka naturreservat (utvidelse)**

Den foreslåtte utvidelsen av verneområdet ligger om lag 5 km vest for Birkeland sentrum. De naturfaglige kartleggingene i området ble gjennomført i 2016, og det ble registrert 7 kjerneområder. Området er variert, og det er registrert flere ulike naturtyper som gammel eikeskog, gammel sump- og kildeskog, ospesholt, gammel lavlandsblandingskog og lågurt-eikeskog. Alle kjerneområdene er inkludert i forslag til nytt verneområde. Kjerneområde 1 utgjør i hovedsak bratte vestvendte lier med fjell og rasmark og er sammensatt av flere viktige naturtyper med potensiell stor biomangfoldverdi. Dette er gammel eikeskog som dekker de største arealene og det finnes en del gammel solvarm bergfuruskog. I vestre deler, knyttet til de mer topografisk varierte områdene er det innslag av lågurt og svak lågurtskog, blokkmarkskog og områder på rikere løsmasser med kalkrike utforminger på mindre arealer. I disse områdene er også treslagsvariasjonen mye større med eik, osp, lind og alm. Den eldste eikeskogen med gamle og hule trær, innslag av grov død ved og enkelte nokså storvokste trær finner vi innenfor kjerneområde 5.

De viktigste kvalitetene ved området er helt klart knyttet til de topografisk varierte områdene rundt Mollestad daler, men sett i sammenheng med Dikeelva naturreservat vil området også utgjøre et større og typisk barskogsområde i lavereliggende deler av Agder.

Det ble funnet få rødlistede arter i området, kun alm og barlind av truede arter. Av nær truede arter ble det registrert almelav og almekullsopp. Området har imidlertid et potensiale for flere funn, særlig knyttet til insektsfaunaen i de sørvestvendte varme skråningene ned mot Mollestad daler.

Dikeelva vurderes som regionalt verneverdig (\*\*\*) og vil bidra til å oppfylle viktige mangler i skogvernet innenfor lavlandsskog.

### **Forskrift for Dikeelva naturreservat, Birkenes kommune, Aust -Agder**

Fastsatt ved kongelig resolusjon .....med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

#### **§ 1. (formål)**

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med stor variasjon i skogtyper; herunder barskog, lågurtskog og blokkmarkskog med et rikt artsmangfold.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

#### **§ 2. (geografisk avgrensing)**

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Birkenes kommune: 32/4, 36/4, 32/3 og 32/1

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 5 592 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Evje og Hornnes kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

### **§ 3. (vernebestemmelser)**

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

### **§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)**

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier, traktorvei og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Orienteringsløp med maksimalt 200 deltakere samt turorientering, forutsatt at det er gjennomført årlig kontakt på fylkesnivå i henhold til pkt. 2.2. i «Avtale om retningslinjer for o-idrettens forhold til naturmiljø og rettighetshavere» av 3.12.1989, samt at øvrige relevante punkter i avtalen følges.
- g) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt i samsvar med gjeldende lovverk.
- h) Beiting
- i) Utsetting av saltstein.

### **§ 5. (regulering av ferdsel)**

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier eller traseer avmerket på vernekartet, er bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt.

### **§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)**

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings og

oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdelsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

#### **§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)**

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Oppsetting av gjerde i forbindelse med beiting.
- f) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d, e og i, og § 7 a, b og e.

#### **§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)**

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

#### **§ 9. (skjøtsel)**

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan foreta tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

#### **§ 10. (forvaltningsplan)**

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

#### **§ 11. (forvaltningsmyndighet)**

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

#### **§ 12. (ikrafttredelse)**

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 12.13. 2002 nr. 1516 om fredning av Dikeelva naturreservat, Birkenes kommune, Aust-Agder

## Urdivatn og Kallingshei naturreservat (utvidelse)

Utvidelsen av Urdivatn og Kallingshei naturreservat omfatter et lite areal på østsiden av eksisterende verneområdet og et betydelig større areal på vestsiden inkludert et område sørsøst for Kallingsvatn. Den vestlige utvidelsen innlemmer også Barlindtjønn naturreservat i det nye verneområdet.

Når det gjelder den vestlige utvidelsen tilsvarende denne tilnærmet det området som ble funnet verneverdig etter gjennomført kartlegging. Til tross for at arealet er lite, gir det likevel en betydelig bedre arrondering av naturreservatet. Det ble ikke funnet noen kjerneområder eller naturtypelokaliteter innenfor det verneverdige området. Verneverdig areal består i hovedsak av furuskog og løvblandet barblandingsskog.

For den østlige utvidelsen er vegetasjonen generelt fattig, men med sparsomt innslag av svak lågurtskog og rikere sig i vestre delområde ved Lyngvatn. Gran og furu dominerer skogbildet totalt sett. Bjørk er også vanlig, mens osp og rogn opptrer mer spredt. Det finnes også et sparsomt innslag av eik, og meget sparsomt innslag av selje, barlind, hassel og svartor. Dominerende skogtyper er fattig furu- og barblandingsskog (lyngskog), og blåbærskog. Eldre trær er begrenset til lavereliggende areal. Granskogen nede ved Lyngvatn (og innenfor Barlindtjønn NR) avviker betydelig fra den på større høydelag ved å være relativt høyproduktiv og storvokst. Nord for Barlindtjønn naturreservat finnes det også innslag av spredte gamle furutrær som er 200-250 år gamle. Verneverdig utvidelsesareal omkring Barlindtjønn naturreservat vil bidra til større areal og bedret arrondering, et parti med storvokst, ganske høyproduktiv granskog med mye osp og et parti med biologisk gammel furu.

Det ble registrert to kjerneområder under kartleggingen, begge er registrert som gammel boreal lauvskog med utforming gammelt ospeskog. Innenfor kjerneområdene er det funnet få (2) rødlistearter hvorav barlind er en av dem. Det er imidlertid potensiale for funn av flere moderat krevende arter knyttet til furu, gran og eik. Det ble også funnet en ny lavart for Norge innenfor kjerneområdet på vestsiden av Lyngvatn: *Micarea deminuta*.

Den foreslåtte utvidelsen av Urdivatn/Kallingshei naturreservat er samlet vurdert til regionalt verneverdig (\*\*). Områdene vil imidlertid ikke eller kun i ubetydelig grad kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet. Området rundt Barlindtjønn naturreservat vil i beskjeden grad kunne bidra til oppfylling av den generelle mangelen: 1) lavlandsskog (liten grad).

## Forskrift for Urdivatn og Kallingshei naturreservat, Åmli kommune, Aust-Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjon .....med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

### § 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et stort og topografisk variert barskogområde med naturskogpreg som er representativt for regionen. Området her eldre bestand av gran og



furu med innslag av særlig rik lauv- og blandingskog, og partier med edellauvskog som har særlig verdi for biologisk mangfold. Naturreservatet skal også ta vare på naturmiljøet i et område med en høytliggende og stor forekomst av barlind i urskogpreget granskog ved Barlindtjønn.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

## **§ 2. (geografisk avgrensing)**

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Åmli kommune: 14/2, 24/1, 24/2, 24/3, 24/5, 24/7, 24/8, 26/1, 36/1, 36/2, 36/3, 36/4, 42/5, 42/15, 62/5 og 62/6, 65/1, 65/9, 65/10, 65/13.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 34 081 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Åmli kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

## **§ 3. (vernebestemmelser)**

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

## **§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)**

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier, traktorvei og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt i samsvar med gjeldende lovverk.
- g) Beiting

- h) Utsetting av saltstein.
- i) Vedlikehold og istandsetting av bygninger på Mjåvasstøyl innenfor rammen av opprinnelig størrelse og form.
- j) Rydding og vedlikehold av sætervoller rundt bygninger på Mjåvasstøyl etter nærmere fastsatte vilkår fra forvaltningsmyndigheten.
- k) Nødvendig vedhogst i forbindelse med sæterdrift på avgrenset område på Mjåvasstøyl etter nærmere fastsatte vilkår fra forvaltningsmyndigheten.

#### **§ 5. (regulering av ferdsel)**

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier eller traseer avmerket på vernekartet, er bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt.

#### **§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)**

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

#### **§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)**

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Oppsetting av gjerde i forbindelse med beiting.
- f) Nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til eksisterende hytte ved Kallingsheim på vinterføre langs trasé vist på vernekart, eller på barmark langs samme trasé dersom det ikke medfører risiko for skade på verneverdiene.
- g) Nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til eksisterende bu ved Hovatn på vinterføre langs trasé vist på vernekartet.
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d, e, h, i og j, og § 7 a, b og e.

#### **§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)**

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf.

naturmangfoldloven § 48.

**§ 9. (skjøtsel)**

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan foreta tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

**§ 10. (forvaltningsplan)**

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

**§ 11. (forvaltningsmyndighet)**

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

**§ 12. (ikrafttredelse)**

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 21.6.1996 nr. 639 om vern for Barlindtjønn naturreservat, Åmli kommune, Aust-Agder og forskrift 11.12.2015 om vern av Urdvatn og Kallingshei naturreservat, Åmli kommune, Aust-Agder.

## **Øyvassheia (utvidelse)**

Det har blitt gjennomført to naturfaglige kartlegginger i forbindelse med utvidelse av Øyvassheia naturreservat. Området sør for eksisterende reservat ble vurdert som ikke verneverdig, og utvidelsen omfatter derfor kun et areal i nord.

Avgrenset verneverdig areal ligger øst for Øyvassheia naturreservat og sørøst for Sinevatn på heia vest for Askland i Gjøvdal, i Åmli kommune. Arealet består av en veksling mellom skogkledde åser, åpne myrer og bratte nordvendte skrenter. Vegetasjonen innenfor verneverdig areal er generelt fattig og skogbildet er dominert av gan og furu. Bjørk er vanlig, mens osp finnes mer lokalt i relativt stort omfang i nordhellinger. Nesten hele arealet består av såkalt gammelskog, men med relativt lav snittalder på ca. 80-120 år. Furuskogen er stedvis noe eldre, ca. 150 år.

Isolert sett scorer dette arealet lavt på de alle fleste parametere, og arealet er dessuten lite. Området mangler også klare kjerneområdekvaliteter. Likevel har området en bra arrondering og naturkvaliteter av mer generell karakter som gjør det velegnet som supplement til eksisterende Øyvassheia naturreservat. Kvaliteter som er verdt å fremheve er den relativt store forekomsten av osp, samt flere nordvendte lier og små bekkedaler med relativt høyproduktiv granskog som er i ferd med å produsere en del dødvedelement. Kun 2 rødlistearter er påvist.

Øyvassheia NR utvidelse (Nord) vurderes som lokalt verneverdig (\*). Området vil ikke kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet.

## **Forskrift for Øyvassheia naturreservat, Åmli kommune, Aust -Agder**

Fastsatt ved kongelig resolusjon .....med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

### **§ 1. (formål)**

Formålet med naturreservatet er å bevare en sjeldent stor og velarrondert forekomst av intakt, gammel og storvokst granskog med rike forekomster av gammel og grovvokst osp. Området har særlig betydning for biologisk mangfold i form av å være en utpostlokalitet for gammel granskog.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

### **§ 2. (geografisk avgrensing)**

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Åmli kommune: 20/1, 20/9, 20/10.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 7 974 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Åmli kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

### **§ 3. (vernebestemmelser)**

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

### **§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)**

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier, traktorvei og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Rydding av vegkant inntil 2 meter fra kant av vegbane langs eksisterende skogsbilveg fra Vassbotn til Brattekleiv.
- g) Uttak av grus til nødvendig vedlikehold av Øyvassheiavegen i et grustak ved Vassbotn og et ved Brattekleiv, jf. vernekart.
- h) Vedlikehold og istandsetting av bygninger på Tjønnestøyl innenfor rammen av opprinnelig størrelse og utforming.
- i) Rydding og vedlikehold av setervoller rundt bygning på Tjønnestøyl etter nærmere avtale med forvaltningsmyndigheten.
- j) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt i samsvar med gjeldende lovverk.
- k) Beiting
- l) Utsetting av saltstein

### **5. (regulering av ferdsel)**

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier eller traseer avmerket på vernekartet, er bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt.

### **§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)**

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- d) Nødvendig motorisert ferdsel etter gjeldende lovverk på skogsbilvei langs Sinevatn fra Vassbotn til Tjønnestøyl og Brattekleiv.

### **§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)**

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- e) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- f) Oppsetting av gjerde i forbindelse med beiting.
- g) Oppkjøring og vedlikehold av skiløype i forbindelse med idrettsarrangement etter trasé vist på vernekartet.
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d, e og l og § 7 b, d og f.

### **§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)**

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

### **§ 9. (skjøtsel)**

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan foreta tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

**§ 10. (forvaltningsplan)**

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

**§ 11. (forvaltningsmyndighet)**

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

**§ 12. (ikraftredelse)**

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 02.14. 2014 nr. 166 om vern av Øyvassheia naturreservat, Åmli kommune, Aust-Agder

## Gardefjell

Det er gjennomført to naturfaglige registreringer i området som foreslås vernet som Gardefjell naturreservat, hvorav området i nord- nordøst ble kartlagt i 2010 og den sørlige delen i 2016. Området ligger på ”Setesdal Austhei” nordøst i Bygland kommune, nær grensen til Fyresdal kommune (i øst). Det som først og fremst gjør området/-ene verneverdig(e) er det relativt store og vel-arronderte arealet med forholdsvis variert natur, og innslaget av kontinuitetselement av furu. Videre er det registrert en rekke kulturminner innenfor det kartlagte området, og dette er derfor av stor kulturhistorisk betydning.

Det ble registrert tre kjerneområder i den nordligste delen av området, men kun kjerneområde 3 med gammel granskog er inkludert i foreslått verneområde da grunneiere på de nordligste eiendommene valgte å trekke sine tilbud om frivillig vern. Lokaliteten har relativt høy produktivitet og inneholder osp som viktig nøkkelement.

Kartleggingen i 2016 viser 5 kjerneområder hvorav fire er inkludert i verneforslaget. Innenfor kjerneområdene finnes partier med rik boreal løvskog (både som ”rik løvskog i rasmarker” og ”høystaude-bjørkeskog”) samt noe edelløvskog (rasmark-almeskog). Det inngår også parti med lågurtskog med osp og bjørk. Vegetasjonen ellers er stort sett fattig (lyngskog, blåbærskog og fattig myr). Samlet sett er bjørk og furu de dominerende treslag. Gran, osp, einer og rogn forekommer relativt ofte, mens selje, hegg og alm er begrenset til kjerneområde 1. Verneområdet inkluderer også store deler av «Kjyddingåsen», som ble kartlagt i forbindelse med første fase av barskogsvernet på 1990-tallet. Lokaliteten ble da vurdert til svært verneverdig. Ved kartleggingen i 2016 viser det seg imidlertid at verneverdiene er betydelig mindre enn det som kom frem i 1993-94. Det har likevel blitt foreslått en alternativ avgrensning av et fremtidig verneområde som inkluderer den østlige delen av naturtypelokaliteten øst og noe sørvest for Kjyddingtjønn, Dette er et relativt stort og variert, sammenhengende og velarrondert skoglandskap uten nyere inngrep med spredt forekomst av grove kontinuitetselement av furu.

Flere moderat krevende arter er påvist, fremst tilknyttet furu (gamle trær og død ved), men også enkelte tilknyttet gammel kulturmark, mens kun et fåtall svake signalarter er tilknyttet boreale løvtrær. Totalt er det påvist 10 rødlistearter innenfor det kartlagte området. De fleste funn er begrenset til kjerneområdene.

Gardefjell vurderes samlet som lokalt verneverdig (\*).

## Forskrift for Gardefjell naturreservat, Bygland kommune, Aust -Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjon .....med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

### § 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et større høyereliggende og urørt skogsområde med stor naturvariasjon. Området innehar verneverdier knyttet til rik edelløvskog, gammel løvskog og gammel barskog.



Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

## **§ 2. (geografisk avgrensing)**

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Bygland kommune: 13/1, 13/2, 13/8, 13/9, 14/2, 17/2, 30/1, 30/4, 32/27

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 18 544 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Bygland kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

## **§ 3. (vernebestemmelser)**

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

## **§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)**

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier, traktorvei og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Merking av sti mellom Hæringsstøylen og Kvipt, på trasé som fremgår av vernekart
- g) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt i samsvar med gjeldende lovverk.
- h) Beiting
- i) Utsetting av saltstein.

### **§ 5. (regulering av ferdsel)**

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier eller traseer avmerket på vernekartet, er bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt.

### **§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)**

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

### **§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)**

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Motorferdsel for nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til hytter. Transport skal fortrinnsvis skje på snødekt mark
- f) Oppsetting av gjerde i forbindelse med beiting.
- g) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d, e, f og i og § 7 a, b og f.

### **§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)**

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

### **§ 9. (skjøtsel)**

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan foreta tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

### **§ 10. (forvaltningsplan)**

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

**§ 11. (forvaltningsmyndighet)**

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

**§ 12. (ikrafttredelse)**

Denne forskriften trer i kraft straks.